№ 865 სამშაბათი, 13 ივლისი 1896—1899 სამშაბათი, 13 ივლისი № 865

სტამბა და რედაქცია
ტფილისი, სასახლის ქ.,
სათ.-აზნაურო ქარვასლა.
ხელის-მომწერნი გაზეთის დასაკ-
ვად მიჰმართავენ რედაქციას დილით
10—3 საათამდე და საღამოს 6—
ან „წ.-კ. საზ." წიგნის მაღაზიას
ხელ-მოუწერავ წერილებს რე-
დაქცია არ ბეჭდავს.

3 [illegible] შეიძლება ყოველ დღე.
ტელეფონი № 363

ცნობის ფურცელი

ყოველ-დღიური გამოცემა

გაზეთის ფასი:
ერთის წლით 6 მან., ნახევარ წლით
თვით 60 კაპ.
ცალკე ნომერი 3 კაპიკი
ფასი განცხადებისა
ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ
გვერდზე 10 კაპ., მეოთხეზე—5 კ.

Типографія и Редакція
„Цнобисъ Пурцели"
Тифлисъ, Дворцовая ул. д.
Дворянства.
Телефонъ № 339

წლის დამლევამდე
გაზეთი „ცნობის ფურცელი"
ეღირება 3 მან. 50 კაპ.

!!მიაქციეთ ყურადღება!!
ჩინეთის მაღაზია
დ. ფ. დემენტიევისა
გოლოვინის პროსპექტი, ზუბალაშვილის სახლი სობრანიეს გვერდზე.
იმემეთ ჩაი პირველი მოკრეფისა 1898 წლისა
მშვენიერი ყნოსვისა და სასიამოვნო გემოსი
ჩაი და ყავა იყიდება წვრილად და პარტიობით
ყოველს მყიდველს ჩვენის ჩაისას დაეთმობა მანეთზე აბაზი და საჩუქრად მიიღებს ჩინეთის, იაპონიის და სხვა საჭირო და საოჯახო ნივთს.

ვინც 12 ან მეტ გირვანქა ჩაის იყიდის ჩვენგან იმას [illegible] ჩაის სერვიზი
აქვე მრავალგვარი ჩინეთის და იაპონეთის ნივთებია საჩუქრებისა და ნობათებისათვის
ჩაები იმყოფება როსტოვ-დონზე, კიევში, ოდესაში, იალტაში, ნიკოლაევ-ეკატერინოდარში, ხარკოვში, ეკატერინოსლავში პიატიგორსკში და ტფილისში

!!მიაქციეთ ყურადღება!!
(100—52)

= ბაღში შესვლა უსასყიდლოდ შეიძლება =
27 ივნისიდან დაწყებული მთელს ზაფხულს
მცხეთაში
„არმაზის" ბაღში
(რკინის გზის სადგურის მახლობლად)
კვირაობით შუადღის 12 საათიდან საღამოს 9 საათამდე დაუკრავს სამხედრო მუსიკა ბ-ნ დიუბოის გამგეობით.
ბაღთან საუკეთესო ბუფეტი და სამზარეულოა. ფასები ყველასათვის ხელმისაწვდენია. ბაღი ყოველ დღე ღიაა.
რკინის გზის «ტფილისის» სადგურის ბუფეტის პატრონი ი. ჩხარტიშვილი.

მატარებლების მიმოსვლა ტფილისსა და მცხეთას შუა.

ტფილისიდან გადის:					მცხეთიდან გამოდის:				
№ 15.	დილის	8	საათსა და	10 წ.	№ 6.	დილიდან	6	საათსა და	54 წ.
№ 1.	„	9	„ „	10 —	№ 4.	„	9	„ „	—
7.	„	10	„ „	15 —	№ 16.	„	10	„	8 —
5.	ნაშუადღ.	2	„ „	40 —	№ 18.	საღამ.	6	„	53 —
17.	„	5	„ „	15 —	№ 2		8	„	20 —
3.	საღამოს	7	„ „	37 —	№ 18.	„	9	„	25 —

= ბაღში შესვლა უსასყიდლოდ შეიძლება =
(10—5)

სამკურნალო და ამბულატორია
ს. ბ. თოფურიასი
ქუთაისში.
სამკურნალოში 50 საწოლია ავადმყოფთათვის მიიღებიან ავადმყოფნი: შინაგანისა, ნერვების, საქირურგო, თვალისა და დედათა ავადმყოფობისანი,
გადამდებ სენით ავადმყოფნი, არ მიიღებიან.
ავადმყოფთ სინჯავენ დილის 11 საათიდგან ნაშუადღევის 3 საათამდე. შინაგან და ნერვების ავადმყოფობას სწამლობს ს. ბ. თოფურია. საქირურგო თვალების ავადმყოფობას და სიფილისს ფ. ა. გერრატი.
დედათა ავადმყოფობას მკურნალი ქალი მ. თ. კოგანი.
ამბულატორიასთან არის კაბინეტი, საქიმიო და საბაქტერიოლოგიო გამოკვლევისათვის, ელექტრონით წამლობისათვის და მასაჟისათვის.
სამკურნალო დირექტორი ს. ბ. თოფურია
Лѣчебница С. Б. Топурія въ Кутаисѣ.

ექიმი
კ. მ. ჩიქოვანი
ავადმყოფებს იღებს ყოველ დღე დილის 11—12-მდე და საღამოს 7—8 საათ.
მიხეილის ქუჩა, № 16.
Докторъ К. М. Чиковани
Михайлов., № 16.

დაიბეჭდა და გაიყიდება ქ. შ. წერა-კითხვის გამავრცელებლის საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში.
თხზულებანი
ა. ს. პუშკინისა
ავტორის პორტრეტით და ბიოგრაფიით
ფასი 50 კაპ.

ახალი ამბავი

*** ახალი პიესა. ჩვენ გვქონდა შემთხვევა წაგვეკითხა ახალი თხზულება ქ-ნი ახაინისა, „ინჟინრის და ლიტერატორის" ავტორისა, რომლის პიესას ეწოდება „ფული და ხარისხი" სამ-მოქმედებიანი კომედია. ავტორს სწორედ ეტყობა დიდი ნიჭი სასცენო თხზულებისადმი. ეს პიესა გაცილებით სჯობია პირველს, ამავე ავტორის ნაწარმოებს, უფრო დაკვირვებით, უფრო ცოცხლად და სცენის ტექნიკის მხრითაც თითქმის უნაკლულოდ დაწერილია. ავტორი უბრალო ამბავს, მარტივ ჩვენი ცხოვრების მოვლენას მოგვითხრობს უბრალო, კარგის ქართულის ენით წარმოგვიდგენს წინ ისეთ პირებს, რომელნიც ყოველ წამ გარს გვახვევია და რომელთაც ძალიან კარგად ვიცნობთ.

*** გაბრიელ ეპისკოპოსის ქადაგებათა გამო. ამ ჟამად ნეტარ ხსენებულის გაბრიელის ქადაგებანი წიგნის მაღაზიებში გასასყიდად არ იშოვება. ეს წიგნი მეტად საჭიროა ჩვენის სოფლის ეკლესიებისათვის. როგორც მკითხველებმა უწყიან, ნეტარხსენებულმა საკუთრად ამ ქადაგებათა გამოსაცემლად ფულიც-კი დასტოვა; მაგრამ კომისია-კი, რომელსაც მინდობილი აქვს ამ ქადაგებათა გამოცემა, ამ საჭირო საქმეს, სამწუხაროდ, ყურადღებას არ აქცევს

*** მთაწმინდის ქუჩების უსუფთაობა. ძნელი წარმოსადგენია ის ბინძურობა და უსუფთაობა, რომელიც მთაწმინდის პატარ პატარა მისახვევ-მოსახვევ ქუჩებში სუფევს. სულ სავსეა ნაგვებითა და ჩეჩქით. გარდა ამისა ხშირად შეხვდებით მკვდარ კატებს და ქათმებს ქუჩაში გადმოყრილს, რომელსაც ეს საშინელი მზის პაპანაქება ადგია და მძლავრს სუნს აყენებს. ისეთ ისეთი ხრამებია დაკეთებული ქუჩებში, რომ თუ ფრთხილად არ გაიარა ადამიანმა თავ-პირს დაიმსხვრევს. ფარნების ანთება აქეთ მხარეს ძალიან იშვიათადაც ხდება, ხან მთელი ერთი კვირა გაივლის ხოლმე, რომ არ აანთებენ.

[illegible] ამ უბედურ[illegible] უნდა ისიც დაუმატოთ, [illegible] მცხოვრებნ[illegible] [illegible] წყ[illegible] ჰყავნდეს. [illegible] ხან [illegible]

ვისაში. ღამე ხომ თუ ერთმა შეჰყეფა მგონია ორმოცნი დაედნონ ზედ.

ჩვენ დიდათ გვაკვირვებს პოლიციის საქმე სად არის რასა ფიქრობს, რომ ყველა ამისთანა უწესოებას ყურადღებას არ აქცევს, განა შეიძლება ამ საშინელ სიცხეში ასე უსუფთაოთ იყოს შენახული ქუჩები? აგერ რამოდენი ხანია აქეთ მხარეზედ ვსცხოვრობ და პოლიციელი თითქმის თვალითაც არ გამიცდია. ან კი რა ჰქუაა იმ ალმართზედ ამოსვლით თავი შეიწუხონ.

ისევ ის.

⁂ **ყაჩაღების და ქურდების მოსისხლე ოსებში.** დიდი ხნის სურვილი შეუსრულდათ მშვიდობის მოყვარულს პატარა ლიახვის მცხოვრებლებს, „ცნობის ფურცლის" მკითხველებს ეხსომებათ, რომ მთავრობის განკარგულებით ქურდობის მოსასპობლად ოსებში დაარსდა ეგრეთ წოდებული „რაზიეზდნაია კომანდა", რომელმაც წარსული თვის პირველიდგან კიდეც დაიწყო მოქმედება. ხუთ ამ თვეს კომანდის დაწყებულმა რაზმმა შემოიარა პატარა ლიახვის ხეობაზედ. ღვთის წყალობა გაქვთ, ჩვენ ქურდებს აუტოკდათ გული და არა მათთვის სასიამოვნო იგრძნეს რაღაცა. ხოლო მშვიდობის მოყვარულნი სიამოვნებით და სიყვარულით მიეგებნენ მათ, „კომანდას მეთაურობს" ყველასაგან ცნობილი ჩვენს მხარეში ვაჟკაცობით და მამაცობით პრაპორჩიკი იასე რევაზის ძე გაზაევი, რომელმაც არა ერთხელ აუტირა დედა გამოჩენილს და თავზედ ხელ აღებულ ყაჩაღებს; ამ რამდენიმე თვის წინათ კი გადუჰკირა მხრებში წნელები ხუთის წლის განმავლობაში გავარდნილს შავლოხაშვილს, ამ ერთ შემოვლაზედ ბ. გაზაშვილმა არავითარი მკაცრი და მრისხანე ღონის ძიება არა იხმარა რა; მხოლოდ ყოველ სოფელში გაჩერდა, შეჰყარა მცვიდრნი, ნამ[illegible] ქურდები და მამაშვილურად და ძმურად არიგებდა ქურდებს, რომ დაენებებინათ თავი ავკაცობისათვის და ცუდიქცევისათვის, თორემ რამდენიც მეტს იქურდებთ, იმდენათ მეტი ჩაფრები და ხარჯი მოგემატებათ. ბ. გაზაშვილის განკარგულებაშია ოც და ორი კაცი ჯერჯერობით ცხინვალისა და მეჯვრის-ხევის საბოქაულოში ზემოხსენებულ კომანდა, მთავრობის განკარ ო, უნდა შეინახ თავიან თ მხოლოთ ოსე ამ ხაჯიდგან ან. ჯერჯერო არც კეთილი ოს მხოლოდ იმედია, რომ მხნე გაზაევი კარგათ წაიყვანს საქმეს და უფრო იმედია ცოტათ თუ ბევრათ ქურდობა შემცირდეს ჩვენ ხეობაში. ვნახოთ ჯერ რისაგან რა დაიბადება და ამათ ღვაწლს ყოველთვისინ ვაცნობებ გაზეთს.

მართალაძე

⁂ **ქუთაისი** თ. გიორგი ჩიჩუას მორჩენა. პატივცემული თ. გიორგი ჩიჩუა, რომელიც ამას წინად მგელაძემ სასიკვდილოდ დასჭრა, ამ ჟამად სრულიად მორჩა და ამ დღეებში გამოეწერება კიდეც ს. თოფურიას საავადმყოფოდან. მთელი ქუთაისის სალაპარაკო ამ ჟამად თ. ჩიჩუას გადარჩენაა. მისის მორჩენის იმედი პირველ სამს დღეს მაინც არავისა ჰქონდა. თვითონ ოპერაცია, რომელიც ქირურგმა ბ-ნმა ჰერარტმა გაუკეთა თ-დს ჩიჩუას, ერთი იშვიათთაგანია. ასეთის ოპერაციის შემდეგ, ექიმების სიტყვით, ათასში ერთი თუ გადარჩებაო. კუჭი ორგან ჰქონდა დაჭრილი, ხოლო ფაშვი ერთგან. პირველ ცხრა დღის ავადმყოფი ერთავად პირაღმა იწვა გაუნძრევლად და პირში ნაწილ ჩაუდებლად. და სწორედ ამ საოცამ მოთმენამ გადაარჩინა, სხვათა შორის, თ-დი ჩიჩუა უეჭველს სიკვდილს.

იმ დღიდან მოყოლებული, რა დღესაც ავადმყოფი თოფურიას საავადმყოფოში დააწვინეს, დილიდან საღამომდე საავადმყოფოში ტევა არ იყო ხალხისა: ყველანი ავადმყოფის ამბავს ჰკითხულობდნენ. მართლა, საოცარი იყო ის გულწრფელი თანაგრძნობა, რომელიც საზოგადოება ავადმყოფს ჩიჩუას უცხადებდა. მარტო დეპეშები მოვიდა საავადმყოფოში სამასზე მეტი, რომლებითაც რუსეთის სხვა-და-სხვა კუთხიდან ჩიჩუას ამბავს ჰკითხულობდნენ მისნი ნაცნობ მეგობარნი. მრავალი მისალოცი დეპეშები გამოუგზავნეს აგრეთვე ექიმებს ს. თოფურიას და ჰერარტს ასეთის ბედნიერის ხელის ოპერაციისათვის.

⁂ **ქუთაისი**. ცვლილება აქაურს პოლიციაში. ამ მოკლე ხანში დიდი ცვლილება მოხდება აქაურს პოლიციაში. პოლიცმეისტერი ბ-ნ კ. სვიმონოვი გადაჰყავთ ქ. ართვინში, ხოლო მისს ალაგზე ქუთაისში გადმოჰყავთ ართვინის ოლქის უფროსის თანაშემწე ლისოვსკი.

ქუთაისის ბოქაულები თ—დი მ[illegible]ლაძე და [illegible]რგულაძე სამსახურს თავს ანებებენ.

⁂ **დ. ხონი** ასევ გალავნის შეკეთებაზე. წავიკითხე წერილი ბ. გიორ. წიწვაძისა ხონის მთავარანგელოზის ეკლესიის გალავნის შესახებ 29 ივნისს, რომელმაც იძულებულ მყო გამომეძღავნებინა დაწვრილებით ამ გალავნის ვითარება.

ამ თერთმეტ თორმეტი წლის წინად იქმნა გაკეთებული ეკლესიის გალავანი, მაგრამ რადგან კედელი არ იყო გაკეთებული მტკიცედ მალე აგერ აგერ ისე დაინგრა, რომ საქონელმა თავისუფლად დაიწყეს სიარული ეკლესიის ეზოში და ბალახის ძოვა.

დიდ ხანს იყო ეს გალავანი უყურადღებოდ დაგდებული და როდის როდის ჩანგრეული ადგილები ამოაკეთეს წნელის ღობით. მაგრამ ამ ღობესაც მალე მოედო ხავსი. ახლა მრევლს რომ ჰკითხოთ: „რისთვის არ აკეთებთ თქვენ თქვენ ხვედრ ღობეს?" გიპასუხებთ: „შე დალოცვილო, რისთვის გავაკეთოთ, ჩვენს ეკლესიის ეზოში საქონელი (პირუტყვები) მაინც სულ არის და არის!" ამ სიტყვების შემდეგ რა უნდა უთხრა მათ, როდესაც ისეთი პირების ცხენები და ხარები დაბრძანდებიან მიცვალებულების სასაფლაოზედ, რომლებიც გულითა და სულით უნდა ცდილობდნენ გალავნის დაცვას!

ეკლესიის ეზოში დასეირნობენ ცხენები, „ვისია" იკითხავთ, მღვდლისა, დიაკვნისა", გიპასუხებენ. „ვისი გამაძღარი ცხენი და ხარები წევს გათენებისას ეკლესიის გვერდით?"—ბ. მნათესი და სხვ..

აი უმთავრესი მიზეზი, რის გამოც ჩვენი ეკლესიის ეზო დღემდის აოხრებულია. არ იქნება ურიგო, რომ იმ პირთ მოიშალონ საქონლის გარეკა ეკლესიის ეზოში და, დარწმუნებული ვარ, გალავანი მალე გაკეთდება.

მთავარანგელოზელი ილიკო.

⁂ **მარადიდი** (ბათუმის ოლქი) აჭარულების ზნე ხასიათი. დასავლეთი მხარე ბათუმის ოლქისა შავი ზღვის პირზედ უჭირავს გონის ნაწილსა, რომელიც იწყება თვით ბათომიდან და პირველათ მისდევს ზღვის პირზედ ოცდა ხუთ ვერსამდე და მერე აშორდება შავ ზღვას და შეადგენს ხმელეთის სამზღვარს ოსმალეთთან, ეს ნაწილი დასახლებული არის ქურთებით და თათრებით. მრავალნი ძველი ნაქცევები ეკლესიებისა, ქართული ენა, რომელიც კიდევ ძრიელ შენახულა ხალხში ამტკიცებს, რომ ერთ დროს აქ ქრისტიანობა და ქართული ენა დუღდა და გადმოდიოდა, ხალხს ახსოვს, რომ ერთხელ ქართველები ყოფილან და დროთა ბრუნვას შეუცვლია მის ბედი. მრავალნი გვარნი: აბაშიძე, დიასამიძე, თავდგირიძე, პოპენიძე და სხვ.. ამტკიცებენ, რომ ეს ხალხი მოგლეჯილი აქვს საქართველოს. ხალხს დავიწყებული აქვს ქრისტიანობა და ამაზედ მას აღარაფერი და არავინ არ აგონებს. ძველი ნანგრევები და ნაშთები თითონაც დავიწყებულნი არიან. ამ ცოტა ხანში მე მამიხდა აქ მაღალ მთაზე ყოფნა, რომელსაც კარჩხალი ჰქვიან და რომელიც არის 11,200 ф სიმაღლეზედ. იმ მთაზედ ვნახე დანგრეული ეკლესი და ხალხმა მაჩვენა და მითხრ რომ აქ ერთხელ ეკლესია ყოფ ლაო, ეხლა დარჩომილია მარტო ქვიტკირის კედლები, წარწერილობა ვერაფერა ვერ ვნახე. თუ მთებზედაც ეკლესიებს აშენებდნენ ეს ნიშნავს, რომ ძველი ქართველობა უფრო მაგრათ იდგა სარწმუნოებაზედ. ერთი შესანიშნავი მხარე აქვს შენახული ამ ხალხს, ისიც ნახევარს. მარადიდი შეადგენს შუაგულს ადგილს მთელი გონის ნაწილისა, რომელსაც შუაზედ მდინარე ჩოროხი ჩამოუდის. ამ მარადიდს ზევით დიდი ზნეობითი ხალხი ცხოვრობს: მოტყუება, გაძარცვა, პარვა, ტყუ ლის ლაპარაკი ხალხმა არ იცი მაგრამ მარადიდს ქვეით კი ბათ მამდინ შიგა და შიგ თვალი ა შასული ხალხს: აქ ადვილი ა ტყუილის თქმა და პარვა, საზ დოთ ზნეობით უფრო ხალხი, უთუოთ ქალაქის მახ ლობამ იმოქმედა. მაგრამ მ ეს ხალხი ზნეობით მაღლა აი მაგალითი. აქ საჭმელათ სასყიდათ სიმინდი მოჰყავთ, პუ და ქერი ძალიან ცოტა და იშვი თი არის. როდესაც ხალხი სიმ დაარჩევს სასიმინდეებში შეჰ ეს სასიმინდეები სახლთან კ დგა, როგორც ქართლში და ხეთში, სასიმინდეები მინდორ არის ზამთარ ზაფხულ მოშორე ლი სახლიდან, ხშირათ ათ ხუთმ ვერსზედ, ზოგ სოფელს სასიმი დეები სოფლის ბოლოს აქვს სიმინდის მოპარვას ვერვინ ვერ იფიქრებს. ეს, თითქმის, გაუგებარი არის კახელისთვის ან ქართლელისთვის, რომ სასიმინდე უყარაულოდ მინდორში დასტოვოს. თუმცა ამ ბოლო დროს ქურთებმა დაიწყეს სიმინდის პარვა, მაგ რამ ძრიელ იშვიათი არის. მთელ ზამთარში ოთხი შემთხვევა იყო. აქ ფულებს უვექსილოთ სესხულობენ სიტყვით და როცა მოვალე არ აძლევს, მაშინ პატრონი ჩივის. მოვალე უარს თავის დღეში არ იტყვის, იტყვის: მმართებს და ვთხოვ, რომ დამაცადოსო. ბევრ კარგი მხარე აქვს ამ ხალხს იმაზედ ლაპარაკი მერე იქნებ

ი. მახველაძ

⁂ **ს. მელექედური** (გური ბავშვების ავადმყოფობა. როგორ

გავიგეთ ამ სოფელში რამდენიმე ხანია, რაც მძვინვარობს ყელის ტკივილი, რომელიც მუსრს ავლებს ბავშვებს და აგერ ერთი ვეა, რაც ამ სენმა იმსხვერპლა რმოცამდე სული გარდა ამისა სენი მეტად გადამდებიც არის ურიგო არ იქნება, რომ ვინ- ქ მიაქციოს ყურადღება და ამით ველა მისცეს ამ სოფელს და ამასთანავე თვით ქ. ოზურგეთს, რომელიც ორის ვერსის სიშორე-რეზეა.

ხალხი შიშით არის მოცული და ზოგი ქამს უძახის და ზოგი ხოლერას. დრო, რომ ჩვენმა ადმი- რაციამ და ქალაქის გამგეო- ქციონ ჯეროვანი ყურადღება და ამით დაიხსნან ხალხი ამ ის სენიდგან.

გიორგი ღლონტი.

** ს **ზემო-ნიქოზი** (დიდი ლიახვის ხეობა) **დავიწყებული სოფელი.** ამ სოფელში ასამდინ მეკომური გლეხი კაცი ითვლება, ბუნებით დაჯილდოვებულია, მიწის იადაგიც კარგია, მაგრამ მოდი ნუ ვიტყვი. სოფლელი გლეხი ის გარემოებას. ჩვენო მკითხველნო, თუმცა გეცოდინებათ ი კაცის უვიცობა, სწავლა ათლებლობის გამო, მაგრამ ღაც არ უნდა მივუთითოთ, [illegible] ლა რომ გამოიხსნას, ვერა ერა. მე ჩვენი სოფლის გლეხ აცებზე მაქვს ლაპარაკი და უნდა ავუხატო ჩვენს მკითხველებს აქაური ავი და კარგი თუ როგორ და- ვეითებულია გლეხი წარჩინებულ ხოვრებიდგან. მოსავალი ამ სო- ში ძლიერ კარგი მოდის, ვე- ს ყოველ წლივ მშვენივრათ , შეიძლება ორი წლის სარ- რთ წელსაც მოუვიდეს, ხი- რომ, ყოველ წლივ თავს ჩამო- რის, სეტყვა იშვიათად, ათ წე- იწადში ერთხელ არ მოდის, თუ მოვა ისიც წვრილი და ცოტა, ჰაერი მშვენიერი, რადგანაც მაღლობზეა გაშენებული და ზენა მალი-მალ ჰოჰქროლავს. მშვენიერია, როდესაც ამ სოფლიდან გაიხედავთ და მთელი ქართლი ხელის გულსავით მოსჩანს, უფრო ლიახვის ხეობა, დ. ცხინვალზე ხომ ვერს ნახევარზეა დაშორებული. ერთი სიტყვით შემკულია ყოველი მხრივ მაგრამ რა, ხალხი რადარის ეხლა ვალში ჩაფლული?—ალბათ მიზეზია. ჩვენო მკითხველნო, მიზეზი ევრ გვარია, რომ მეტი არ შეიძლება და ამისათვის ვალში იხრჩობიან გლეხები. ვალში როგორ არ დაიხრჩნენ აქაურები, აბა ვიანგარიშოთ წელიწადში რამდენი უნდა დახარჯონ გლეხებმა, ჯერ ეს რთი 1) ფოსტის ფული უნდა გა- იხადონ. 2) მამასახლისისა, 3) ჩაფრებისა, 4) მწერლისა 5) მამასახლისის თანაშემწისა, 6) გზირისა 7) მეველებისა (ხევისთავებისა) 8) მოძღვრისა 9) მთავრისა 10) დიაკვნისა 11) მნათესი და სხვა და სხვა. ამ პირების გარდა ფული უნდათ: ურიებს, ეკკლესიის (სობოროს) შემდეგ ყოველ კვირა ბეგარაზე იარონ და ზამთარში ბზე ჩაფრების ცხენებისთვის ძალა უნებურად იტაცონ თითონ ჩაფრებმა. აი სოფლის გასაჭირი. კიდევ თუ რამე დღეობა მოდის, ღმერთმა დაიფაროს, ორიოდ გროშს იქ მიხარჯავს და ცარიელი დაბრუნდება შინ. ახლა რითი აცხოვრონ გლეხებმა თავიანთი ცოლშვილი, ჰამა არ უნდათ? ურიები თუკი ჰკუით იქცევიან და სუყველა ვაჭრები დაყოფილნი არიან სოფელ-სოფელ და ყვლეფამენ გლეხებს, იმათ ეშმაკობა ვერ უნდო გავუგოთ?—ვალი ყელამდის აწევთ და თუ პირამდის უწია დაიხრჩობიან...

კ. ფრონის-პირელი.

სასამართლოს მატიანე

დ. ცხინვალი. სამას მანეთიანა საათი და ერთი თვე საპყრობილე. 24-ს ამ წარსულ ივნისს ერთ ხვითელ გლეხს მაისურაძეს ოც-და-ათი თუმანი ფული გადაუწყვიტეს და ერთი თვე ციხე რომელსაც თავდებობის ნებაც-კი აღარავინ მისცა ეს შეუბრალებელი თავი სასჯელი გამოიწვია ერთათ ერთმა საათმა, რომლის ამბავსაც ეხლავე მოგახსენებთ. გასულ მაისს თუ დამდეგ თიბათვისას სოფელ დვანში ბძანდებოდა ! ·ცხინვალის ერთი მოხელე რაღაც თანამდებობისა გამო როგორც მოგეხსენებათ ქართული პურ-მარილი მოხელეს ჩემისა თქვენისა და სხვისის ხათრით კარგად გადააკვრევინეს და ისე გაისტუმრეს. შექეიფიანებულმა მოხელემ თავისის მხლებლებით ტაიჭებ (ცხენებს) გამოცდა დაუწყეს როგორც მოატანეს ხვითსა და ნიქოზ შუა (დვანიდან 7 ვერსი იქნება) მოხელემ ძვირფასი ნაჩუქარი ოქროს საათი დაჰკარგა...

რასაკვირველია, ამ გვარ დაუფასებელ საათს ძებნას დაუწყებდნენ და დაუწყო კიდეც მოხელემ ბძანება გასცა ვინც კი იპოვიდა და მიუტანდა 25 მანეთს საჩუქარს მიიღებდა. ეს ამბავი მალე ახლო მახლო სოფლებს მოედო და ყველამ ძებნა დაუწყო და თან მასხარაობდნენ, ერთმა ხვითელმა მაისურაძემ წამოიძახა: ბიჭო რა დაგკარგვიათ რას ეძებთ ის ოხერა საათი მე ვიპოვე, მაგრამ იმ ოხრებმა ჩაფრებმა წამართვესო, ამისი თქმა და სოფელში მასხარობა და ქილიკობა ათასი იყო, ამ მასხარაობამ მოხელეს ყურშიც მიაწია. ჩავიდა და საცოდავ გლეხს სული გაუმწარა იქამდის, რომ ფიცი და რწმენა ამაოდ შეიქნა და ბოლოს გადასწყვიტა მრავალ გვარ წამებულმა გლეხმა ძალათი ეკისრებინა და გამოუცხადა თურმე, ოღონდ გამანთავისუფლე ამ გაჭირვებიდგან და ვიკისრებ საათის ნაფასურს თუ ამ ახალ მოსავლამდინ მადროებთ, ხოლო ამ პირობით თუ ვინიცობაა ის საათი გამოჩნდეს, მაშინ ჩემი ფული უკანვე დამიბრუნდესო. ამას საათის ფასი სულ ორმოცი ორმოცდა-ათი მანეთი ეგონა, თორემ ენას მოიჭრიდა, როგორც თითონა სთქვა და ამას კი არ იტყოდა) სწორედ ეს გულ უპრყვილო არამკითხე იჯდა დამნაშავეთა სკამზედ, სულ 25-სა თუ 26 წლისა უნდა იყოს შეხედულობით. ათამდის მოწამე იყო მოწვეული, ამათში 9 მ ფიცი მიიღო და ერთი მათგანი რაკი ძმა იყო არ დააფიცეს, დაიწყო საქმის გარჩევა და ჰკითხეს დამნაშავეს თავისი დანაშაული, გულ წრფელად ეღიარებინა რომ სასჯელი შეემსუბუქებინა. დამნაშავე მთლად გაცრეცილ გაყვითლებული უგდებდა ყურს და ბოლოს ძლივ-ძლივობით წარმოსთქვა: მართალია ვთქვი ის რასაც მწამებენ მინდორში ჩემ ტოლ-ამხანაგებში, მაგრამ ვფიცავ ღმერთს მე არაფრის მპოვნელი და თვალით მნახველი არა ვარო. ბევრ ნაირათა სცადეს, ბევრი ტყვია წამალი დახარჯეს, მაგრამ ამაოდ ერთხელვე ნათქვამს ისიც კი დაუმატა: ძელიც რომ ამართოთ და მახრჩობდეთ არც-არა მიპოვია-რა და არც არა ვიცირაო, შემდეგ ძმასა ჰკითხეს და ძმამაც ის აჩვენა მე სოფლის ბიჭებისაგან გავიგე, რომ ვითომც ჩემ ძმას ბოქაულის საათი ეპოვნოს და ჩაფრებს წაერთმიოთო. რომ მოვედი სახლში და შევეკითხე სიცილით არ ეყო ვიხუმრე და იმ სულელებს დაუჯერებიათო ნეტავი კი მეპოვნა და მე ამ საათს 25 კი არა ხუთი მანეთი საჩუქარი მერჩივნაო. თითქმის ყველა მოწმებმა ერთი და იგივე აჩვენეს, საათი არავის არ უნახავს ვისთანაც კი ამ საათზედ ულაპარაკნია მაისურაძეს, ყველას უღრეჭოდა თურმე, ჩვენ სრულად დარწმუნებულნი ვიყავით, რომ არაფრის დამნაშავეს სრულად გაამართლებდა მართლ მსაჯულება, მაგრამ მწარედ მოვტყუვდით და როგორც ზეითაც ვსთქვით სამასმანეთ ფულთან ერთი თვე ციხეში ამოუყოფინეს თავი ამ გლეხისათვის გაჭირვებულ დროს. ჩვენ გვიკვირს და ჩვენთან ერთად სხვებსაც, რომ რამ აიძულა მომრიგებელი მოსამართლე, რომ უბრალო ხუმრობისათვის კაცს ციხეში ამოაყოფინა თავი და 300 მანეთიც გადაახდევინა.

დამსწრე

— **ცხინვალის ხეობა. მამულების გამიჯვნა.** კეხვსა და ქურთაში ჩამოთავდა მამულების გასამზღვრა, ბევრია უკმაყოფილო და მათ შორის გლეხობა, რომელთაც საჩივარიც კი გაგზავნეს.

— **უცნაური ქვის სროლა.** აქეთ უცნაური ქვა სროლია გაჩნდა, რომელმაც თითქმის ყველა სოფლები ერთ ნაირათ აალაპარაკა. 6-ს ამ თვეს ღამის თორმეტ საათზედ დაუშინა ცხინვალის გაღმა (სახეითოში) მედუქნეებს ისეთი სხვილი ქვა, რომ ხუთ გირვანქას იწონდა, თუმცა რევოლვერებისა და თოფების ცლაც დაუწყეს ამ მავნე სულს, მაგრამ ამას წარბიც ვერ შეახრევინეს თითქო გამოცდილი ჰკამანდრობს ვინმეო. ისე ერთსა და იმავე დროს მინუტსა და წუთს გამოჰქონდა რახი-რუხი.

— **მოსავლის შესახებ.** ჩვენში სადაც კი სეტყვას გადაურჩა რამე, ღვთის თვალი ტრიალებს, ჰირნახული გინდა თუ სიმინდი სანაქებოა და არც არავის ახსოვს ასე ადრე შემოსულიყოს ყანები, ვენახსაც ალაგს თუ არ ასხია ალაგ ალაგ საუკეთესოა.

შეთვალ-ყურე

სხვა-და-სხვა ამბავი

უხნიერესი ჟურნალისტი. ამ დღეებში ვენაში გარდაიცვალა 96 წლის მოხუცი დოქტორ ფონ-ბლაუმენკროკი. ფონ ბლიუმენკროკი. როგორც გაზეთები იუწყებიან, უხნესი ჟურნალისტი იყო მთელს დედამიწის ზურგზედ. ჯერ კიდევ ამ ერთის თვის წინად ბლიუმენკროკი ასრულებდა ერთის გაზეთის მთავარ-რედაქტორის თანამდებობას. ახალგაზდობაში აფიცრად იყო, შემდეგ [illegible] თავი გაანება და ჟურნალ გაზეთობას მიჰყო ხელი. იშვიათი მოვლენაა, რომ ჟურნალისტმა, რომელიც თავისს სიცოცხლეში ათას ჯორსა და წვალებას გამოივლის ხოლმე, 96 წლამდე მიაღწიოს.

ყურმოკრული საუბარი

აბა ჰვალო, გულწრფელად მითხარი რამდენი ვალი გაქვს?

— ხუთი ათს მანეთზე ცოტა მეტა მექნება!..

— რაო?! ხუთი ათასიო!! აი მე ღმერთო [illegible]!!!

— რას ჯავრობ მამიკო! მე ასე მეგონა გაგეხარდებოდა კიდეც, რომ ამდენი ნდობა ჰქონია შენს შვილს

* * *

— წარმოიდგინე კატო ჩემი უბედურება! ცოლი სამჯერ გამექცა და ისევ უკან სახლში დაბრუნდა!

— მერე რით ვერ მოგწყინდა, კატო, ამდენი დავი-დარაბა.

— მომწყინდა და იგრე, მაგრამ რა ვქნა! ეხლა ერთად ერთი საშუალება და დამრჩა თავის დასაღწევად.

— რა?

— მე თვითონ უნდა გავექცე ცოლს!

დეპეშები

(«რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან»).

პეტერბურგი. თერგის ოლქის უფროსი გენერალ-ლეიტენანტი დათხოვნილ იქმნა ეხლანდელ თანამდებობიდგან, რადგან დანიშნულია თურქესტანის ჯარის პირველ კორპუსის უფროსად.

12 ივლისს, მემკვიდრე ცესარევიჩის გიორგი ალექსანდრეს ძის ცხედრის მოსვენების დღეს, სამგლოვიარო პროცესიაში მონაწილეობის მიმღებმა თავი მოიყარონ ნიკოლოზის რკინის გზის სადგურში ნაშუადღევს 5 საათ., ვინც ცერემონიაში მონაწილეობას არ იღებს— 6½ საათ. პეტროპავლეს ტაძარში.

ხელმწიფე იმპერატორმა ბრძანა,

ეკატერინოდარი დღეს საღამოს 4 საათ., ეკატერინოდარში გაიარა საიმპერატორო ვაგონმა უავგუსტოესის სახლობით, და ერთი საათის შემდეგ—სამგლოვიარო ვაგონმა ღვთივ განსვენებულ მემკვიდრე ცესარევიჩის ცხედრით.

განცხადებანი

РОССІЯ

ГАЗЕТА ПОЛИТИЧЕСКАЯ и ЛИТЕРАТУРНАЯ

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА на ГАЗЕТУ „РОССІЯ".

	съ пересылкою въ россія р.	к.	за границ. р.	к.
На годъ . . .	12	—	24	—
» 11 мѣсяц. .	11	10	22	20
» 10 » . .	10	20	20	40
» 9 » . .	9	30	18	60
» 8 » . .	8	40	16	80
» 7 » . .	7	50	15	—
На 6 мѣсяц. . .	6	60	13	20
» 5 » . .	5	70	11	40
» 4 » . .	4	80	9	60
» 3 » . .	3	90	7	80
» 2 » . .	3	—	6	—
» 1 » . .	1	60	3	20

ПОДПИСКА ПРИНИМАЕТСЯ:

Въ С.-Петербургѣ, въ главной конторѣ газеты «Россія (Невскій № 86).

Допускается разсрочка платежа подписныхъ денегъ: для служащихъ—по третямъ чрезъ ихъ казначеевъ; неслужащіе же могутъ обращаться съ своими заявленями въ С. Петербургѣ (Невскій № 86).

За перемѣну адреесса уплачивается 40 коп. Отдельные нумера газеты «Россія продается по 6 коп.

ПРІЕМЪ И ПЕЧАТАНІЕ ОБЪЯВЛЕНІИ:

Плата за объявленіе: впереди текста за каждую строку петита по 50 коп позади текста по 25 коп. Контора газеты открыта ежедневно съ 10 ч. до 6 часовъ по полудни; редакція газеты открыта съ 1 часу пополудни до 10 часовъ вечера. Редакторъ принимаетъ для личныхъ объясненій ежедневно отъ 2 до 5 часовъ пополудни.

Доставляемыя въ редакцію статьи должны быть за подписью и съ адресомъ, автора, безъ чего онѣ печатаемы не будутъ. Статьи, доставляемы безъ обозначенія условій, оплачиваются по усмотрѣнію редакціи. Рукописи не возвращаются.

ЗАВѢДУЮТЪ ОТДѢЛАМИ:

1) Финансовымъ, экономическимъ, земскимъ и крестьянскимъ: Г. П. Сазоновъ,
2) Литературнымъ и политическимъ: А. В. Амфитеатровъ.
3) Научнымъ: профессоръ П. И. Ковалевскій, dr. [illegible]. Л. Янушкевичъ.
4) Внутреннихъ вопросовъ: М. П. Петровъ.
5) Иностраннымъ: Л. Ю. Гольштейнъ.
6) Музыкальнымъ: профессоръ Н. Ѳ. Соловьевъ и Я. А. Рубинштейнъ.
7) Художественнымъ И. Ф. Порфировъ.
8) Хроники: А. Н. Черный.
9) Провинціальной хроники: М. В. Головинскій.
10) Театральной хроники: Ю. Д. Бѣляевъ.
11) Московскимъ: В. А. Гиляровскій. Общественный фельетонъ —по воскресеньямъ— Old Gentleman.

Провинціальный фельетонъ—по субботамъ—В. М. Дорошевичъ.

По средамъ печатается «Милліонеръ» повѣсть В. Г. Авсѣенко.

Постоянный корреспондентъ въ Парижѣ: А. П. Плетневъ.

Корреспондентъ въ специальной командировкѣ по недородымъ мѣстностямъ: Сергѣй Печоринъ (С. А. Сафоновъ)

Постоянные собственные корреспонденты въ Вѣнѣ, Львовѣ, Варшавѣ, Софіи, Константинополѣ, Одессѣ и т. п.

(8—8)

КУРСЪ БУХГАЛТЕРІИ.

состоящій изъ слѣдующихъ предметовъ:

1) **Бухгалтеріи** двойной итальянской по разнымъ отраслямъ торговой и промышленности,
2) **Коммерческой ариѳметики** (банковыя и торговыя операціи),
3) **Ариѳметики на счетахъ.**
4) **Коммерческой экономіи,**
5) **Торговыхъ и вексельныхъ узаконеній.**

преподаетъ И. Я. БРОНЪ-ФОНЪ-БРЕННЕРЪ, препод. тифлисскихъ учебныхъ заведеній.

Плата за весь курсъ 60 руб.

Курсъ 3-мѣсячный, при ежедневныхъ занятіяхъ въ теченіе 2-хъ часовъ, по вечерамъ. Начало занятій— 1-е число каждаго мѣсяца

За успѣшныя занятія лучшія аттестаціи отъ учебнаго начальства

Составленная И. Я. Бронъ фонъ-Бреннеръ книга «Коммерческая ариѳметика» содержитъ въ себѣ VII отдѣловъ: 1) ариѳметич. вычисленія на счетахъ 2) монетныя вычисленія, 3) товарныя сдѣлки, 4) вексельныя операціи, 5) торговыя товарищества, 6) банки и ихъ операціи, 7) биржевыя операціи (5 [illegible] задачъ и таблицы). Цѣна 2 руб. **Продается во всѣхъ книжныхъ магазинахъ [illegible] автора: Михайловская ул., № 71.** (100—

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА 1899 ГОДЪ НА ЛИТЕРАТУРНЫЙ И НАУЧНО-ПОПУЛЯРНЫЙ ЖУРНАЛЪ

для самообразованія

VIII-й г. изд.

МІРЪ БОЖІЙ

VIII-й г. изд.

Выходитъ 1-го числа каждаго мѣсяца въ размѣрѣ не менѣе 25 печ. листовъ.

1899 году журналъ будетъ издаваться по той же программѣ и при томъ же составѣ редакціи и сотрудниковъ, причемъ для напечатанія предполагается, между прочимъ, слѣдующее:

БЕЛЛЕТРИСТИКА ОРИГИНАЛЬНАЯ: «Освободилась», романъ А. [illegible]иной; «Рипттау», повѣсть В. Сѣрошевскаго; «Отъ Волги до Портъ-Ар[illegible]» путевые очерки), Н. Гарина; «Душная ночь» (Изъ степныхъ очерковъ), разсказ Ю. Безродной; «Каинъ и Артемъ» (Изъ жизни босяковъ), разск. М. Горькаго; «Въ ночной смѣнѣ», разсказъ изъ военнаго быта А. Куприна;; разсказы г.г. Бунина, Потапенко, Станюковича, Чирикова

Научныя статьи и сочиненія. «Антропологическіе очерки» проф. Брандта: «Современное положеніе вопроса о гипнотизмѣ», .В Битнера; «Чарльзъ Парнель», Ев Тарле; «Очерки по исторіи русской культуры», часть Ш. П. Милюкоа. «Александръ 1 и его время»,А. Прѣсякова: «А. С. Пушкинъ (юбилейнав статья). Ив. Иванова; «В. Г. Короленко», Ив. Иванова-«Ада Негри», В.я Фритче. «Очерки по соціальной экономіи», прив -доц. М Туганъ-Барановскаго; Послѣдствія переворота въ земледѣліи», Л. Крживицкаго; «Положеніе труда въ Аангліи», Л. Давыдовой; «Рихардъ Авенаріусъ эмпиріокритицизмъ», проф. Г. Челпанова; «Экспериментальная психологія, настоящее и будущее, д-ра философіи В. Анри.

ПЕРЕВОДНЫЯ СОЧИНЕНІЯ, «Очерки по исторіи соціальной философіи», Людвика Штейна, пер. съ нѣмецкаго; «Религія красоты» (джонъ Рескинъ и его идеи), Сизеранна; «XIX вѣкъ въ различныхъ областяхъ науки, техники и общественной жизни», компилятивныя статьи; «Изъ исторіи тайныхъ обществъ у различныхъ народовъ».

Постоянные отдѣлы. Критическія замѣтки Изъ западной литературы. На родинѣ. За границей. Научный обзоръ. Текущія научныя новости. Библіографія. Новости иностранной литературы.

УСЛОВІЯ ПОДПИСКИ:

Съ доставкой и пересылкой во всѣ города Россіи на годъ 8 руб о всѣ
Безъ доставки на годъ . . . . . 7 »
За границу на годъ . . . . . . 10 »
Вмѣсто разсрочки допускается подписка:

По полугодіямъ;

Съ доставкой и пересылкой во всѣ города Россіи на полгода 4 р.
За границу . . . 5 р
Безъ доставки по соглашенію конторой

по третямъ года:

Съ доставкой и пересылкой в города Россіи;
въ январѣ . , . 3 р
» маѣ . . . . 3 р.
» сентябрѣ . . . 2 р.
За границу: въ январѣ . 4 .
» » » маѣ . . 3 »
» » » сентябрѣ . 3 »

Адресъ: С.-Петербургъ, Лиговка, 26.

Подписавшіеся на полгода или на треть года продолжаютъ подписку безъ повышенія подписной цѣны

Уступки съ подписной цѣны никому не дѣлается.

Издательница *А. Давыдова.* Редакторъ *В. П. Острогорскій*

Дозволено цензурою. Тифлисъ 12 Іюля 1899 г. სტ. ხელ. [illegible]) ზ. [illegible]), რედაქტორ-გამომცემელი ვ. ბუნია